

The Investigation Of Pre-School Children's Print Awareness And Skills For Writing Preparation

Özlem ŞİMŞEK ÇETİN*

Received: 25 July 2013

Accepted: 16 April 2014

ABSTRACT: The goal of the study is to investigate the pre-school children's print awareness and skills for writing preparation. Descriptive research method was used in the study. The children attending kindergarten classes in the primary schools of five different central districts of Ankara province in 2009-2010 academic year formed the study group of the research. The sampling of the research consists of 376 children who were chosen via stratified sampling method. *Control List for the Evaluation of Pre-School Children's Preparation Skills for Writing* and *Control List for the Evaluation Pre-School Children's Print Awareness* were used as data collection tools. At the end of the research, it was found that the total grade average of the children in their skills for writing preparation was 7.74 and that number corresponded to 70.4 %. Children's print awareness grade average was 6.38 and that number corresponded to 37.5 %. The obtained correlation which was calculated to identify the relation between children's print awareness and their skills for writing preparation was 0.262. It was revealed that there has been a low-level but positive relation between print awareness and skills for writing preparation.

Keywords: pre-school education, print awareness, writing preparation

Extended Abstract

Purpose and Significance: In this study, to identify the writing awareness of children and their situation related to writing preparation skills and the relation between these the concepts is aimed. There are few studies showing the awareness and the writing preparation skills of the children in the kindergartens in Turkey. Therefore, it is thought that the study will contribute to the pre-school teachers and the researchers in that field.

Methods: Descriptive research method was used in the study. Descriptive studies aim to describe and explain the cases, objects, beings, institutions, groups, and various areas. The population of the study consisted of 61-72 months old children who attend the kindergartens bound to primary schools in the five center counties (Altındağ, Çankaya, Keçiören, Mamak, Yenimahalle) of Ankara province in 2009-2010 academic year (n: 18. 282). Cluster sampling was used in the sampling of the study and the number of samples was 376.

In the study, *Control List for the Evaluation of the Print Awareness of Pre-School Children* and *Control List for the Evaluation of Writing Preparation Skills of Pre-School Children* were used as data collection tools. *Control List for the Evaluation of the Print Awareness of Pre-School Children*, which was used to evaluate the print

* Corresponding Author: Assist. Prof. Dr., Kirikkale University Faculty of Education, Kirikkale, Turkey, ozlemgazi@gmail.com

awareness of the children in the study, was prepared in order to assess the book concepts, function of the print, shape of the print, direction of the print, sentence related to the print, word, and letter concepts of the pre-school children. Control list consists of “Book Concepts” and “Print Concepts” and their sub-concepts with 17 items in total. Children get 1 point for each correct answer and 0 point for each wrong answer. The minimum and maximum points that can be got from the control list are 0 and 17. As the point got from the “Control List for the Evaluation of the Print Awareness of Pre-School Children” increases, the print awareness of the children are thought to increase, as well. It approximately takes 10 minutes to complete the control list. “Control List for the Evaluation of Writing Preparation Skills of Pre-School Children” was prepared to determine the pre-school children’s skills for sitting properly to write, holding the pen, holding the paper, completing the lines for writing preparation. In the “Control List for the Evaluation of Writing Preparation Skills of Pre-School Children” “Evaluation Papers” consisting of incomplete three lines which prepare them contagious italic writing. To record the observations in the evaluation papers of the children while they complete the lines, “Personal Record Form” is used. The implementation starts by instructing them as “I want you to complete these lines”. For the implementation, tables and chairs, which are proper to children’s height, are used. “Control List for the Evaluation of Writing Preparation Skills of Pre-School Children” is used for each child individually and lasts for about 10 minutes.

The data of the research was collected in April and May in 2009-2010 academic year. The findings related to the case study of pre-school children’s writing awareness are identified via mean and standard variation values of each item in the control list. Besides, by calculating the mean and standard variation of total scores general view was summarized.

Results: When the total score of children’s writing preparation is investigated, 7.74 mean score is observed. If this is revealed as mean ratio, it is 70.4%. Therefore, it is considered that children are at the average level in their writing preparation skills. When the total score of children’s writing awareness is investigated, 6.38 mean score is observed. If this is revealed as mean ratio, it is 37.5%. It is believed that this ratio is rather low. The correlation coefficient between children’s writing awareness and writing preparation skills was 0.262. There is a low but statistically significant relation between the scores achieved from the control lists.

Discussion and Conclusions: There are some studies oriented to evaluate the writing preparation skills of children in Turkey. One of these studies was carried out by Yangın (2007) to examine whether the pre-school children were ready to learn how to write or not. At the end of the study, it was found that the 6-year-olds in pre-school were not ready to learn how to write. Another study by Çelenk (2008) revealed that the children gained experience and reservoir and pre-school education was effective in their writing

readiness level. In the current study, it was detected that children had higher scores for some skills and lower scores for some other skills.

The studies conducted with pre-school children revealed that the strongest skill in predicting their future reading skills was writing awareness (Farver, Nakamoto & Lonigan, 2007; Kelman, 2006). The studies carried out in Turkey and in other countries show that children's writing awareness increases when they are aided with appropriate activities (Şimşek, 2011; Justice et al., 2009; Mol et al., 2009; Breit-Smith et al., 2009; Gober, 2008; Aktan Kerem, 2001). Therefore, children's acquiring writing awareness is outstanding in learning to read. In this study, the mean score of children's writing awareness is 6.38 out of 17. If this is revealed as mean ratio, it is 37.5%. It is believed that this ratio is rather low. This situation is thought to be related with pre-school children's not being supported enough with writing awareness studies.

Okul Öncesi Dönemindeki Çocukların Yazı Farkındalığı ve Yazmaya Hazırlık Becerilerinin İncelenmesi

Özlem ŞİMŞEK ÇETİN *

Makale Gönderme Tarihi: 25 Temmuz 2013

Makale Kabul Tarihi: 16 Nisan 2014

ÖZET: Araştırmanın amacı okul öncesi eğitim kurumuna devam eden (61-72 aylık) çocukların yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerilerini incelemektir. Araştırmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2009- 2010 eğitim öğretim yılında, Ankara ilindeki beş merkez ilçede (Altındağ, Çankaya, Keçiören, Mamak, Yenimahalle) ilköğretim okullarına bağlı anasınıfına devam eden çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini tabakalama yöntemi ile belirlenmiş 376 çocuktan oluşmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığı Değerlendirme Kontrol Listesi ve Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, çocukların yazmaya hazırlık becerilerinde toplam puan ortalamasının 7.74 olduğu ve bu ortalamanın %70.4'e karşılık geldiği tespit edilmiştir. Çocukların yazı farkındalığı puan ortalamasının ise 6.38 olduğu ve bu ortalamanın %37.5'e karşılık geldiği belirlenmiştir. Çocukların yazı farkındalığı ile yazmaya hazırlık becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek için elde edilen korelasyon katsayısı 0.262'dir. Yazmaya hazırlık becerileri ile yazı farkındalığı arasında düşük düzeyde ancak olumlu yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: okul öncesi eğitim, yazı farkındalığı, yazmaya hazırlık

Giriş

Okul öncesi dönemdeki çocuklar, yazma becerilerini geliştirirken yazıya ait temel özelliklerin de farkına varmaktadır. Çocuğun yazmaya yönelik ilk girişimlerinde bile bu özellikleri görmek mümkündür. Okul öncesi dönemde, okuma yazma becerisi ile ilgili ilişkilerin atılmasında ileriye dönük hedefler; akıcı bir okuma yazma becerisine sahip olma, okuduğunu anlama, okuma yazmadan zevk alma, okuma yazmayı farklı amaçlar için kullanabilmeyi içermektedir. Önemli olan çocuklara okuma yazmayı öğretmek değil, okuma yazmanın yaşamımızdaki önemini hissettirmek ve bir farkındalık kazandırmak olmalıdır (Üstün, 2007: 13- 20). Yazı farkındalığı; yazının işlevlerinin farkına varma (yazının kullanımı, önemi vb.), yazıyı oluşturan birimleri (metin, cümle, sözcük, harf vb.) tanıma ve bunların işlevini öğrenme, yazının yönü gibi hususlara duyarlı olmak demektir. Erken yaşlardan itibaren çocukların dikkatlerini yazıya çekme ve yazının önemini çocuklara kavratmaya yöneliktir. Çocukların yazı farkındalığını geliştirerek, ses farkındalığı ile birleştirmelerini ve okuma yazma farkındalığı edinmelerini sağlamak gerekmektedir. Bu durum, çocuğun yazının anlamını araştırmak ve yazmanın yazılı anlamlar üretmek olduğunu anlamasını gerektirmektedir. Çocukların yazıyı keşfetmeleri ve kendi kendilerine yazı farkındalığı geliştirmeleri beklenmemelidir. Yazı farkındalığı hem okul öncesi dönemde hem de okuma yazma öğretiminin başında yapılacak bazı çalışmaları kapsamaktadır (Güneş, 2007:97-98). Okul öncesi dönemdeki çocuklarla yapılan bazı araştırmalarda, çocukların ilköğretim döneminde kazanacakları okuma becerilerini tahmin etmede en güçlü becerilerden birinin yazı farkındalığı olduğu tespit edilmiştir (Farver, Nakamoto ve Lonigan, 2007;

* Sorumlu Yazar: Yardımcı Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kırıkkale, Türkiye, ozlemgazi@gmail.com

Kelman, 2006). Bu sebeple, okul öncesi dönemdeki çocukların yazıyı formal olarak okumaları beklenmese de yazı kavramlarını kazanmaları ve yazının farkında olmaları gerekmektedir (McGinty ve Justice, 2009:81; Ezell ve Justice, 2005:87) .

Okul öncesi dönemdeki çocukların yazı farkındalığı beş aşamada gelişmektedir. Birinci aşamada, çocuklar çevrelerinde bulunan yazılar keşfetmeye başlarlar. 2- 3 yaşından itibaren görülmeye başlayan bu aşamada çocuklar ilk olarak en çok karşılaştıkları yakın çevrelerindeki nesnelere, özellikle de yiyecek ve içecek ambalajları üzerindeki yazıları resimleriyle ilişkilendirerek yazıyı fark etmeye başlarlar. Bu dönemde görülen bu farkındalık, logo, şekil, resim gibi çevresel uyarılarla ilişkilidir. İkinci aşamada, hikâye kitabı, gazete, alışveriş listesi gibi daha çok yazılı dille ilişkili yazıları fark ederler. Bu aşamada çocuklar yazının yönünü, düzenini fark etmeye başlarlar. Bu aşamada çocukların kitapları doğru bir şekilde tuttukları görülür. Okuma, sayfa, hikaye gibi yazıyla ilgili bazı kavramlar anlaşılmaya başlanır. Üçüncü aşama, yazının şeklinin ve işlevinin anlaşılmaya başlandığı aşamadır. Dördüncü aşamada, yazı ile ilgili kavramlar sözel olarak kullanılır. Çocuklar bu aşamada yazı kavramlarının gelişmesine ve yazının işlevinin anlaşılmasına paralel olarak yazıyı iletişim aracı olarak kullanmaya başlarlar. Beşinci aşamada, çocuklar yazı kavramlarıyla ilgili daha karmaşık becerileri kullanmaya başlarlar. Yaklaşık altı yaş civarında bu beceriler görülür. İki sözcük arasındaki benzerlik ve farklılıklar fark edilir. Örneğin Ahmet ve Ayşe isimlerinin aynı harfle başladığı fark edilir. Yazılan sözcükler konuşulan sözcükle ilişkilendirilmeye başlanır. Bu aşamadan sonra çocukların formal okuma öğrenmeye geçmesi beklenir (Ezell ve Justice, 2005:80-81).

Okul öncesi dönemdeki çocuklar karalama yapma, çeşitli şekillerde çizgiler çizme, harflere benzeyen şekiller yapma girişiminde bulunurlar. Çocukların çok erken yaşlardan itibaren gösterdikleri bu sembolik yazma girişimleri onların yazmayı ve yazılı dil sistemini öğrenmelerinde önemlidir (Yaden ve Tardibuono, 2004:29). Yazma becerilerinin gelişiminde duyuşal hareket, bilişsel ve psikososyal beceriler etki etmektedir. Kas gelişimi, duruş ve el- göz koordinasyonu gibi duyuşal hareket becerileri yazmaya etki etmektedir. Yazma bilişsel alan becerilerinden de etkilenmektedir. Yazma için dikkat, görsel ve işitsel algı gibi bilişsel beceriler gerekmektedir. Yazmayı etkileyen diğer faktörler ise öz kontrol becerisi ve yazmaya istekli olmak gibi psikososyal özelliklerdir (Fletcher, 1997:15; Cook, 1992:9).

Yazı yazabilmek için kalemin uygun şekilde tutulması, yazma hızını ve yazının akıcılığını etkilemektedir. Yazma sırasında el, kol ve omuz kasları ayrı ancak koordineli bir şekilde çalışmaktadır. Ayrıca kalem tutulmayan el kullanılarak kağıdın uygun şekilde desteklenmesi de gerekmektedir. Yazma için uygun bir oturma pozisyonu önemlidir. Ayaklar düz bir şekilde yere değmeli, vücut dik olmalı, el ve kol masada durmalı ve kağıdın sınırlarının belirlenebilmesi için de dikkatin yoğunlaştırılması gerekmektedir (Havens, 2002:11). Yazma becerisinin gerçekleşebilmesi için el ve parmak hareketlerinin uygun kullanımı önemlidir. El ve parmağın uygun kullanımı ise algısal beceriler ve küçük kas hareket becerilerinin bileşiminden oluşan el göz koordinasyonunun gelişmesine bağlıdır. Çocukların kalemi uygun şekilde tutabilmesi ve

hareket ettirebilmesi için küçük kas hareket becerilerinin ve el göz koordinasyonunun sağlanması gerekmektedir (Beaty ve Bratt, 2007:152-154). Bunların yanı sıra çocuklar, yazma becerilerinin gelişimi için yazı, sağ, sol, çizgi, yukarı aşağı, dik, yatık gibi kavramları bilme, yazmanın yönünün yukardan aşağı, soldan sağa olduğunu bilme, alfabedeki harfleri oluşturan çizgileri doğru yönde ve düzgün çizebilme becerilerine sahip olmalıdır. Bu becerileri kazanmamış çocuklarda kalemi doğru tutamama, çabuk yorulma ve yazmakta isteksiz davranma gibi olumsuz durumlar ortaya çıkabilmektedir (Yangın, 2007: 294).

Okul öncesi dönemdeki çocuklar farklı deneyimlerle ve olgunlaşma düzeyi ile kurumlara gelebilirler. Bu nedenle öğretmenler öncelikle çocukların hangi gelişim seviyesinde olduğunu belirlemeli ve bundan sonra onların gelişimlerini desteklemelidirler (Beaty ve Bratt, 2007:152-154). Okul öncesi eğitimcilerinin, çocukların yazı farkındalığını ve yazmaya hazırlık becerilerini destekleyebilmek için öncelikli olarak çocukların bu alanlardaki gelişim düzeylerini bilmeye gereksinimleri vardır. Ayrıca Türkiye'deki okul öncesi dönemdeki çocukların yazı farkındalıklarına ve yazmaya hazırlık becerilerine yönelik çok az araştırma bulunmaktadır. Bu nedenle araştırmada okul öncesi dönemdeki çocukların yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerilerine ilişkin durumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Böylece okul öncesi öğretmenlerine ve alandaki araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacına ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Okul öncesi dönemdeki çocukların yazmaya hazırlık becerileri ne düzeydedir?
- Okul öncesi dönemdeki çocukların yazı farkındalığı ne düzeydedir?
- Okul öncesi dönemdeki çocukların yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerileri arasında ilişki var mıdır?

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın yöntemine, evrenine, örnekleme, veri toplama araçlarına, verilerin toplanması ve analizine ilişkin bilgiler verilecektir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar, olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır. Bu tür araştırmalar çok sayıda obje ya da denek üzerinde, belli bir zaman aralığı içinde yapılır (Kaptan, 1998:59).

Evren

Araştırmanın evrenini 2009- 2010 eğitim öğretim yılında Ankara ilindeki beş merkez ilçede (Altındağ, Çankaya, Keçiören, Mamak, Yenimahalle) ilköğretim okullarına bağlı anasınıfına devam eden 61-72 aylık çocuklar oluşturmaktadır (n:18.282).

Örnekleme

Araştırmanın örnekleme tabakalama yöntemi ile belirlenmiştir. Bu örnekleme yönteminde evren ayrı tabakalar bölünür ve her tabaka alt evrenmiş gibi düşünülerek rastgele yöntemle örneklem oluşturulmuştur. Burada önemli olan nokta her tabakadan seçilecek eleman sayısının bütün evrene olan oranına göre saptanmasıdır (Kaptan, 1998:122). Araştırmada tabakalama yöntemi kullanılarak örneklem sayısı 376 olarak belirlenmiştir. Tablo 1’de örneklem grubuna alınan ilçeler ve çocuk sayısı verilmiştir.

Tablo 1.

Örnekleme Grubuna İlişkin Bilgiler

İlçe	Anasınıfına		Cinsiyet	
	Devam	Örnekleme	Kız	Erkek
	Eden Çocuk Sayısı			
Altındağ	2055	42	20	22
Çankaya	4184	86	44	42
Keçiören	4851	100	55	45
Mamak	3523	73	38	35
Yenimahalle	3669	75	38	37
Toplam	18282	376	195	181

Araştırmada Altındağ’dan 42, Çankaya’dan 86, Mamak’tan 73, Keçiören’den 100, Yenimahalle’den 75 çocuk olmak üzere toplam 376 çocuk örnekleme oluşturmuştur.

Veri toplama araçları

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi. Çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek amacıyla Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi kullanılmıştır. Kontrol Listesi okul öncesi dönemdeki çocukların, yazı yazmak amacıyla uygun şekilde oturma, kalem tutma, kağıt tutma, yazmaya hazırlıkla ilgili çizgileri tamamlama becerilerini belirleyebilmek amacıyla hazırlanmıştır. Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazma Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi’nde bitişik eğik yazıya hazırlayıcı tamamlanmamış üç çizgiden oluşan Değerlendirme Kağıtları kullanılmaktadır. Çocukların değerlendirme kâğıtlarındaki çizgileri tamamlarken gözlemlerini kaydetmek amacıyla Bireysel Kayıt Formu kullanılmaktadır.

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi’nde çocuk uygun davranışı gösterdiğinde 1 puan, uygun

davranışı göstermediğinde 0 puan almaktadır. Çocuklar, oturma, kalem tutma, kağıt tutma, gözle kağıt arasındaki mesafeyi ayarlama, yazının yönü ve yazmaya hazırlıkla ilgili çizgileri tamamlama becerileri olmak üzere 6 ölçüt ve toplamında 11 maddeden oluşan becerilerde değerlendirilmiştir. Bazı başlıklar altında iki ya da daha fazla beceri değerlendirildiği için 1’den fazla puan alabilmektedir. Örneğin kalem tutma becerisi iki alt beceriden oluştuğu için en fazla 2 puan alması beklenmektedir. Kalem tutma becerisi değerlendirilirken iki beceri gözlemlenmektedir. Bu becerilerden ilki kalemi parmaklara yerleştirmeye ilgilidir; “Kalemin gövdesini orta parmağın birinci bükümünü ile tırnak arasındaki yumuşak noktaya yerleştirilmesi” durumunda 1 puan, “Kalemin gövdesini orta parmağın birinci bükümünü ile tırnak arasındaki yumuşak noktaya yerleştirmeme” durumunda 0 puan verilmektedir. Kalem tutma becerisi içinde gözlemlenen ikinci alt beceri kalemi tutma mesafesi ile ilgilidir; “kalemi uygun mesafede tutma” durumunda 1 puan, “kalemi uç noktasına çok uzak ya da çok yakın tutma” durumunda 0 puan verilmektedir. Böylece kalem tutma becerisi en fazla 2 en az 0 puan ile değerlendirilmektedir. Kontrol listesinde, oturma en fazla 1, en az 0 puan; kalem tutma en fazla 2, en az 0 puan; kağıt tutma en fazla 2, en az 0 puan; gözle kağıt arasındaki mesafeyi uygun bir şekilde ayarlama en fazla 1, en az 0 puan, yazının yönü en fazla 2, en az 0 puan, yazmaya hazırlıkla ilgili çizgileri tamamlama becerisi (her çizgi için 1 puan) en fazla 3, en az 0 puan olarak puanlanmaktadır. Kontrol listesinden en fazla 11, en az 0 puan alınmaktadır. Çocukların kontrol listesinden aldıkları puan arttıkça, yazmaya hazırlık becerilerinin de arttığı düşünülmektedir.

Çocuklara “Senden bu çizgileri tamamlamanı istiyorum” yönergesi verilerek uygulamaya başlanır. Uygulama için çocuk boyuna uygun masa ve sandalye kullanılmaktadır. Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi her çocuk için bireysel olarak uygulanmaktadır ve uygulama süresi yaklaşık 10 dakikadır.

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi’nin geçerlik güvenirlik çalışması araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Geçerlik çalışması için uzman kanısına başvurulmuştur. Test tekrar test güvenirlik (n:55) korelasyonu .90, bağımsız puanlayıcılar arası güvenirlik (n:55) katsayısında ise uzmanlar arasındaki en düşük korelasyon .32, en yüksek korelasyon 1.00 olarak saptanmıştır (Alisinanoğlu ve Şimşek, 2013).

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığını Değerlendirme Kontrol Listesi. Çocukların yazı farkındalığını değerlendirmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığını Değerlendirme Kontrol Listesi kullanılmıştır. Kontrol listesi okul öncesi dönemdeki çocukların, kitap kavramları, yazının işlevi, yazının şekli, yazının yönü, yazıyla ilgili cümle, sözcük, harf gibi kavramlara ilişkin bilgi düzeylerini değerlendirmek amacı ile hazırlanmıştır. Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığını Değerlendirme Kontrol Listesi’nde “Renkli Tüy” ve “Ömer Pasta Yapıyor” isimli iki hikâye kitabı kullanılmaktadır. Bu iki öykü kitabı, okul öncesi dönemdeki çocukların, kitap kavramları, yazının işlevi, yazının şekli, yazının yönü, yazıyla ilgili cümle, sözcük, harf

gibi kavramları gösterebileceği şekilde araştırmacı tarafından yazılmış ve tasarlanmıştır. Öykü kitaplarında, dış ve iç kapak bulunmaktadır. İç ve dış kapakta öykü kitabının adı, kapak resmi ve yazarın adı soyadı bulunmaktadır. Kitaplar 18 sayfadan oluşmaktadır. Birinci sayfada (sol sayfa) sadece resim yer almakta, ikinci sayfada (sağ sayfa) hem resim hem de yazı bulunmaktadır. 18. sayfa dışındaki bütün sayfalarda hem resim hem de yazı yer almaktadır. 18. sayfada sadece resim bulunmaktadır. Test uygulayıcısının, çocukların sorulara verdikleri cevapların kayıtlarını tutabilmesi amacıyla Bireysel Kayıt Formu kullanılmaktadır.

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığını Değerlendirme Kontrol Listesi'ni uygularken çocuklarla olumlu iletişim kurmak önemlidir. Uygulayıcı çocuğun yanında aynı seviyedeki bir sandalyede oturur. Kontrol listesi uygulanmadan önce çocuklara, öykü kitabı gösterilir ve "Bu kitabı sana okumak istiyorum. Bu kitabı okunak için bana yardım eder misin?" ifadesini kullanır. Öykü kitabı çocuklara verilir, yönergeler sırayla söylenerek çocukların yönergeye uygun olarak söylenilene göstermesi ya da sözel olarak ifade etmesi beklenir. Öykü kitabının tamamı, çocuk yönergeleri yerine getiremezse dahi okunur.

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığını Değerlendirme Kontrol Listesi'nde toplam 17 madde bulunmaktadır. Çocukların sorulara doğru cevap vermeleri durumunda 1 puan, yanlış cevap vermeleri durumunda 0 puan verilmektedir. Kontrol listesinden alınabilecek en yüksek puan 17, alınabilecek en düşük puan ise 0'dır. Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığını Değerlendirme Kontrol Listesi'nden alınan puan arttıkça, çocukların yazı farkındalığı düzeyinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Kontrol listesi her çocuk için bireysel olarak uygulanmakta ve uygulama süresi yaklaşık 10 dakikadır.

Kontrol listesinin kapsam geçerliği için uzman kanısına başvurulmuş, yapı geçerliği için ise 200 çocuk ile açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve 200 çocuk ile doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. AFA sonucunda "Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığını Değerlendirme Kontrol Listesi'nin öz değeri 7.69 ve 4.84 olan iki faktörden oluştuğu tespit edilmiştir. Birinci faktörün açıkladığı varyans %45.26 iken, ikinci faktörün açıkladığı varyans %28.45'tir. Kontrol listesinin toplam faktör boyutlarının varyansı ise %73.71'dir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda birinci faktör için yapı güvenirliği .92, açıklanan varyans .62; ikinci faktör için yapı güvenirliği .97, açıklanan varyans .84 olarak bulunmuştur. Kontrol listesinin ilk boyutu "Kitap Kavramları", ikinci boyutu ise "Yazı Kavramları" olarak isimlendirilmiştir. Kontrol listesinin güvenirlik çalışması için Kuder Richardson-20 (KR-20) analizi yapılmıştır. Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığını Değerlendirme Kontrol Listesi'nin birinci faktörüne (kitap kavramları) ait KR-20 güvenirlik katsayısının 0.64; ikinci faktörüne (yazı kavramları) ait KR-20 güvenirlik katsayısının 0.51 olduğu saptanmıştır. Kontrol listesinin toplamına ilişkin KR-20 güvenirlik katsayısı ise 0.72 olarak hesaplanmıştır (Şimşek Çetin ve Alisinanoğlu, 2013).

Verilerin toplanması ve analizi

Araştırma verileri 2009-2010 eğitim öğretim yılı Nisan – Mayıs aylarında toplanmıştır. Okul öncesi dönemdeki çocukların yazı farkındalığına ait durum tespit çalışması sonucunda elde edilen bulgular, kontrol listesindeki her bir maddeye ait ortalama ve standart sapma değerleri ile betimlenmiştir. Ayrıca toplam puanlara ait ortalama ve standart sapma da hesaplanarak genel durum özetlenmiştir.

Bulgular

"Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerileri Ne Düzeydedir?" Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 2’de araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Kontrol Listesi”ne göre ortalama ve standart sapmalar verilmiştir.

Tablo 2

“Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Kontrol Listesi”ne Ait Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Maddeler	<i>n</i>	\bar{x}	<i>S</i>
M1	376	0.97	.16
M2	376	0.65	.48
M3	376	0.77	.42
M4	376	0.56	.50
M5	376	0.99	.07
M6	376	0.66	.47
M7	376	0.91	.27
M8	376	0.84	.36
M9	376	0.70	.46
M10	376	0.42	.49
M11	376	0.24	.42
Toplam puan	376	7.74	1.78

Tablo 2 incelendiğinde, 1. (Oturma), 5. (Kalem tutulmayan elle kağıdı destekleme) ve 7. (Çizgilerin soldan sağa doğru yazılması) maddelere ait ortalamaların oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu maddeler, oturma, kalem tutulmayan elle kağıdı destekleme ve çizgi çizmeye başlama yönü ile ilişkilidir. Çocukların büyük çoğunluğunun bu maddelerde yer alan becerileri gerçekleştirdiği görülmektedir. Bitişik eğik yazıya hazırlayıcı çizgileri tamamlamaya yönelik beceriler 9.,10. ve 11. maddelerde değerlendirilmiştir. 9. maddede yer alan çizgi çocukların çoğunluğu tarafından gerçekleştirilirken (0.70), 10. madde (0.42) ve 11. maddenin (0.24) puan

ortalamları incelendiğinde çocukların büyük bir kısmının bu becerileri gerçekleştiremediği görülmektedir. Toplam puan incelendiğinde ise maksimum toplam puan olan 11 üzerinden 7.74 ortalama elde edildiği görülmektedir. Bu ortalama oran olarak ifade edildiğinde %70.4'e karşılık gelmektedir. Buna göre çocukların yazmaya hazırlık becerilerinde orta düzeyde olduğu düşünülmektedir. Bulgular kısmı yazılırken; araştırmanın alt problemlerine ilişkin alt başlıklara yer verilmelidir. Yukarıda belirtilen alt başlıklara ilişkin hususlara burada da dikkat edilmelidir.

"Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığı Ne Düzeydedir?" Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 3'de araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan "Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığı Kontrol Listesi" ne göre ortalama ve standart sapmalar verilmiştir.

Tablo 3

"Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığı Kontrol Listesi"ne Ait Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Maddeler	n	\bar{x}	S
M1	376	0.70	.46
M2	376	0.71	.45
M3	376	0.79	.40
M4	376	0.54	.50
M5	376	0.41	.49
M6	376	0.75	.43
M7	376	0.65	.48
M8	376	0.56	.50
M9	376	0.11	.31
M10	376	0.03	.18
M11	376	0.01	.10
M12	376	0.02	.15
M13	376	0.66	.47
M14	376	0.16	.37
M15	376	0.13	.33
M16	376	0.01	.10
M17	376	0.11	.31
Toplam puan	376	6.38	2.62

Tablo 3 incelendiğinde, 1. (Kitabın ön yüzünü gösterir misin?) 2. (Kitabın arka yüzünü gösterir misin?), 3. (Kitabın adı nerede yazıyor, gösterir misin?) ve 6. (İlk önce nereyi okuyacağımı gösterir misin?) maddelere ait ortalamaların oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Çocukların büyük çoğunluğunun bu maddelerde yer alan kitap ve kullanım yönüne ilişkin becerilerin gerçekleştirdiği görülmektedir. Çocukların sözcük kavramlarını değerlendirmeyi amaçlayan 10. (Bu sayfada bana kısa bir sözcük gösterir misin?), 11. (Bu sayfada bana uzun bir sözcük gösterir misin?), 12. (Bu sayfada kaç sözcük var bana göstererek sayar mısın?) ve 16. (Bu sayfada bana bir cümleyi parmağınla altını çizerek gösterir misin?) maddelerin, çocukların çok azında gerçekleştiği görülmektedir. Toplam puan incelendiğinde ise maksimum toplam puan olan 17 üzerinden 6.38 ortalama elde edildiği görülmektedir. Bu ortalama, oran olarak ifade edildiğinde %37.5'e karşılık gelmektedir. Bu oranın oldukça düşük olduğu düşünülmektedir.

"Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığı ve Yazmaya Hazırlık Becerileri Arasında İlişki Var mıdır?" Sorusuna İlişkin Bulgular

Okul öncesi dönemdeki çocukların yazmaya hazırlık ve yazı farkındalığı arasındaki ilişkinin (korelasyon) bulunması amacıyla öncelikle çocukların Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığı Kontrol Listesi ve Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Kontrol Listesi'nden aldıkları toplam puanlar hesaplanmıştır. Kontrol listeleri arasındaki ilişkinin hesaplanması amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen korelasyon katsayısı 0.262'dir. Elde edilen bu korelasyon katsayısı düşük düzeyde ve pozitif bir katsayıdır. Yani, yazma kontrol listesi ile yazı bilinci kontrol listesi arasında düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki vardır. Ancak bu katsayısı .01 düzeyinde anlamlıdır. Kontrol listeleri arasında düşük bir ilişki olmasına rağmen aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın sonucunda çocukların yazmaya hazırlık becerilerinde toplam puan incelendiğinde 7.74 ortalama elde edildiği görülmektedir. Bu ortalama, oran olarak ifade edildiğinde %70.4'e karşılık gelmektedir. Buna göre, çocukların yazmaya hazırlık puanlarının orta düzeyde olduğu düşünülmektedir. Türkiye'de okul öncesi dönemdeki çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmeye yönelik başka bazı çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan biri Yangın (2007) tarafından okul öncesi dönemdeki çocukların yazmayı öğrenmeye hazır olup olmadıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın verileri altı yaş grubundaki 64 çocuğa araştırmacı tarafından geliştirilen ölçeğin bireysel olarak uygulanması ile elde edilmiştir. Çocukların kalemi, kâğıdı doğru kullanma; gözle kâğıt arasında uygun uzaklık bırakma; dikey, yatay, eğik, yuvarlak ve eğri çizgilerle ve bunların kombinasyonlarını düzgün çizme; iç, dış, alt, üst, sağ ve sol kavramlarını bilme, düzgün kesme, katlama ve yapıştırma becerileri değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi eğitim kurumlarındaki altı yaş grubundaki çocukların yazmayı öğrenmeye hazır olmadıkları belirlenmiştir. Çocukların,

dik, yatay, eğik, yuvarlak çizgilerle bunlardan oluşan çizgileri düzgün çizmede yetersiz oldukları, bu çizgileri doğru çizmede ise orta düzeyde yeterli olduğu saptamıştır. Yangın (2007) tarafından yapılan araştırma bulguları ile bu araştırmanın bulgularının çizgi çizme becerileri açısından değerlendirildiğinde paralel olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmada da çocukların bitişik eğik yazıya hazırlayıcı çizgi becerilerini (MEB, 2005) tamamlamada, 1. çizgi (0.70) orta, 2. çizgi (0.42) ve 3. çizgi (0.24) de ise düşük düzeyde oldukları saptanmıştır.

Çelenk (2008) tarafından yapılan araştırma ise ilköğretim okullarına yeni başlayan birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma öğretimine yönelik deneyim ve birikimlerini (duyuşsal hazırlık ve yazma öğrenmeye hazırlık) değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada çocukların ilk okuma ve yazmaya yönelik isteklilik düzeyine ilişkin sorular sorulmuş, cümle ve metin okuma testleri hazırlanmış, çizgi ve harf yazma testi oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda çocukların okul öncesi eğitim süresinde ilköğretime yönelik deneyim ve birikim kazandıkları ve okul öncesi eğitimin çocukların yazmaya hazırlık düzeylerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise çocukların uygun şekilde oturma, kalem uygun mesafede tutma, kalem tutulmayan elle kağıdı destekleme, çizgilerin soldan sağa doğru yazılması (M1, M3, M5, M7) gibi yazmaya hazırlık becerilerinin bazılarında, yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır.

36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı'nda (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006) okul öncesinde öğretmenin okuma yazma hazırlık çalışmalarını etkin bir şekilde planlayabilmesi için ilköğretim birinci sınıfa başlayacak çocukların sahip olması gereken yeterlikleri bilmesi ve bu yeterlikleri kazandırabilmek için sene başında yıllık program yaparken ilköğretime hazırlık çalışmalarının farklı boyutlarda planlama yapması gerektiği ifade edilmektedir. İlköğretime hazırlık çalışmalarının içinde el-göz koordinasyonu ve ince motor becerilerle ilgili şu boyutlarda planlaması gerektiği belirtilmektedir;

Nesneleri manipüle etme (bir kaptan diğerine aktarma, makas tutma vb.)

Düzgün kalem tutma

Çizgileri birleştirme

Çizgileri kopya etme

Ayrıca programda kalem düzgün tutma ve düzgün kalem kullanma çalışmaları yapılması ve el yazısı yazmaya hazırlayıcı, el bilek kaslarını çalıştıracak doğru çizgi çalışmalarını planlayarak uygulaması gerektiği ifade edilmektedir. Öğretmenlerin bu etkinlikler sırasında çocuklara yatay, dikey, dairesel çizgiler çizdirmek üzere çeşitli yönergeler verebilecekleri, ancak bu kazanımlar için etkinlikler düzenlenmeden önce 2005 yılında yürürlüğe giren İlköğretim Türkçe Programı'nın birinci sınıf İlk Okuma-Öğretimi ile ilgili bölümlerini incelemeleri, öğretim yılı başında okullarındaki ya da yakın çevrelerindeki ilköğretim birinci sınıf öğretmenleri ile işbirliği yapmaları önerilmektedir. Ancak okul öncesi öğretmenlerinin hangi yazmaya hazırlık çalışmalarını yaptıracağı tam olarak belirtilmemekte, bu durum öğretmenlerin uygulamalarında farklılaşmaya neden olabilmektedir. Okul öncesi dönemdeki çocukların ilköğretimdeki yazmaya hazırlık becerilerine uygun etkinliklerle

desteklenmesi amacıyla yapılan araştırmalarda bu tür etkinliklerin çocukların yazmaya hazırlıkta etkili olduğunu göstermektedir. Duran (2009) yaptığı araştırmada anasınıfı eğitimi süresinde bu etkinlikleri ve çalışma kâğıtlarını bir program dahilinde (48 ders saati) uygulamıştır. Araştırma verilerinin toplanması için Bitişik Eğik Yazı Becerisini Dereceli Puanlama Anahtarı geliştirilmiştir. Deney ve kontrol grubundan gözlem ve görüşme teknikleri kullanılarak veriler toplanmıştır. Deney grubundaki çocukların tamamına yakınının, bitişik eğik yazı öğretimi için uygun oturdukları, kalemi nasıl tutacaklarını ve kâğıdı hangi eğimle tutacaklarını, sayfayı nasıl çevireceklerini bildikleri, soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru yazmaları gerektiğini bilerek yazıya başladıkları, harfler arası bağlantı kurmakta zorluk çekmedikleri gözlenmiştir. Deney grubundaki çocuklar, kontrol grubundaki çocuklara göre daha hızlı yazı yazdıkları, imla kurallarını uygulama konusunda daha başarılı oldukları ve yazılarının okunaklı olduğu görülmüştür. Bu becerileri geliştirme konusunda kontrol grubu çocukların sorunlar yaşandığı gözlenmiştir. Şimşek (2011) tarafından yapılan araştırmada da sekiz hafta boyunca uygulanan okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinin okul öncesi dönemdeki çocukların yazmaya hazırlık becerilerini olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.

Araştırma sonucunda çocukların yazı farkındalığı puan ortalamasının 6.38 olduğu saptanmıştır. Bu ortalama, oran olarak ifade edildiğinde %37.5'e karşılık gelmektedir. Bu oranın oldukça düşük olduğu düşünülmektedir. Justice ve Ezell (2001) yaptıkları araştırmada dört yaş çocukların erken okuryazarlık gelişiminde iki anahtar unsur olan sözcük ve yazı farkındalığını değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanmış olan PWPA kullanılmıştır. Araştırma sonucunda dört yaşındaki çocukların ortalama olarak %30'unun sözcük, %55'nin ise yazı farkındalığını kazandıkları saptanmıştır. Mevcut araştırmada ise çocukların yazı farkındalığının (%37.5) düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Justice ve Ezell (2001) yaptıkların araştırmada yazı farkındalığı ile ilgili "kitabın ön yüzünü gösterir misin?" sorusuna dört yaşındaki çocukların tamamına yakının doğru yanıtladığı görülmüştür. Bu araştırmada ise çocukların bu soruya .70 oranında doğru yanıtladığı görülmüştür. Bu durumun okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların yazı farkındalığı ile ilgili yeterince desteklenmemesiyle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Çünkü, 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı'nda (2006) çocukların yazı farkındalığını desteklemek için ilişkili olduğu düşünülen bazı kazanımlar bulunmaktadır. Ancak okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında yazı farkındalığı ile ilgili bir bölüm bulunmamaktadır. Dolayısıyla okul öncesi öğretmenlerinin yazı farkındalığını desteklemek amacıyla neler yapacağı ile ilgili kesin bir bilgi verilmemektedir. Çocuklarda yazı farkındalığı gelişimsel bir özellik göstermekle birlikte, çocuğu sunulan uyaranlardan oldukça etkilenmektedir. Bu nedenle çocukların uygun şekilde desteklenmesi gerekmektedir. Reutzel ve diğerleri (2003) tarafından yapılan araştırmada çocukların yazı kavramları bilgisi çevresel yazıları okuma arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Guo ve diğerlerinin (2010) yaptığı araştırmanın sonucunda ise öğretmenin kendi yeterliliğine ilişkin algısı yükseldikçe, sınıf niteliğinin yükseldiği ve çocukların yazı ve sözcük kavramlarına ilişkin bilgisinin de arttığını saptamışlardır. Bu araştırma

sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin okuma yazmayla ilgili sınıf çevresini oluşturmaları ve bunlarla ilişkili etkinlikler düzenlemeleri çocukların yazı farkındalıklarının artmasını sağlayacaktır. Ancak Lynch (2010) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin çocukların yazı farkındalığını desteklemek için ne yapacaklarını, bu konuda çocukları hangi yöntemle destekleyeceklerini bilmedikleri belirlenmiştir.

Türkiye’de ve yurt dışında yapılan araştırmalar çocukların uygun etkinliklerle desteklendiğinde yazı farkındalığının arttığını göstermektedir (Şimşek, 2011; Breit-Smith ve diğ., 2009; Justice ve diğ., 2009; Mol ve diğ., 2009; Gober, 2008; Aktan Kerem, 2001). Bu nedenle çocukların yazı farkındalığını kazanmaları okuma öğrenmelerinde çok önemlidir.

Cabell ve diğerleri (2011) tarafından yapılan araştırmada, çocukların anaokulunda gösterdikleri hem sözel hem de kodla ilişkili (yazı farkındalığı gibi) becerilerin çocukların anasınıfında gösterdikleri okuma ve yazma becerileri arasında korelasyon olduğu bulunmuştur. Missall ve diğerleri (2007) yaptıkları araştırmada çocukların okul öncesi dönemde gösterdikleri okuma ve yazma becerilerinin birinci sınıfa geldiklerinde gösterdikleri okuma ve yazma becerileri ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu araştırma sonuçları okul öncesi dönemdeki gösterilen okuma yazmaya hazırlık becerilerinin ileriki dönemlerde gösterilen okuma yazma becerileri ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Okul öncesi dönemdeki çocuklarla yapılan araştırmalar, çocukların ileriki dönemlerdeki okuma becerilerini tahmin etmede en güçlü becerinin yazı farkındalığı olduğunu tespit etmişlerdir (Farver, Nakamoto ve Lonigan 2007; Kelman, 2006).

Mol ve diğerleri (2009) tarafından yapılan çalışmalarda yazı farkındalığını desteklemek amacıyla yapılan deneysel araştırmalar incelenmiştir. İncelenen araştırmalarda yazı farkındalığını desteklemeye yönelik eğitim programlarının ve etkileşimli hikâye okuma programlarının çocukların yazı farkındalığı üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Breit-Smith ve diğerleri (2009) tarafından yapılan araştırmada anaokulu ve anasınıfı çocukları ile yapılan, çocukların sözel dil becerileri ve yazı farkındalığı üzerindeki etkisini incelemiş olan deneysel çalışmalar derlenmiş ve sonuçları tartışılmıştır. İncelenen deneysel araştırmalarda etkileşimli hikâye okuma programlarındaki hikâye öncesi, hikâye okuma ve hikâye okuma sonrasında yapılan etkinliklerin çocukların sözel dil becerilerine olduğu kadar, yazı farkındalığına da olumlu yönde etki ettiği saptanmıştır.

Araştırmada, çocukların yazı farkındalığı ile yazmaya hazırlık becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek için elde edilen korelasyon katsayısı 0.262’dir. Elde edilen bu korelasyon katsayısı düşük düzeyde ve pozitif bir katsayıdır. Araştırma sonucunda yazmaya hazırlık becerileri ile yazı farkındalığı arasında düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde okul öncesi dönemdeki çocukların görsel motor becerilerin yazmaya hazırlık ve ilerideki yazma becerileri ile anlamlı olduğu görülmektedir. Marr ve diğerleri (2001) yaptıkları araştırmada, çocukların görsel motor becerileri ile yazma becerileri arasında orta

düzeyde, mekansal konum bilgileri ile görsel- motor becerileri arasında düşük düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Fletcher (1997) anasınıfındaki çocukların görsel – motor becerilerinin el yazısı ile ilişkisini tespit etmek amacıyla yaptığı araştırmada, görsel motor becerileri ile el yazısı becerileri arasında korelasyon bulunmuştur. Maki ve diğerleri (2001) tarafından yapılan araştırmanın sonucuna göre çocukların okul öncesi dönemde gösterdikleri fonolojik ve görsel motor becerilerin daha sonraki yıllarda gösterdiği yazı yazma becerisini tahmin etmede önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmaların genellikle yazmayla ilgili becerilerin birbirleriyle ilişkisini incelemeye yönelik olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, çocukların yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik çok az çalışma ile karşılaşmıştır. Fogo (2008) tarafından yapılan araştırma sonucunda, çocukların anaokulundaki harf bilgisi (yazı farkındalığının bir boyutu) ve yazma becerileri ile anasınıfındaki el yazısı becerileri arasında olumlu korelasyon bulunmuştur. Yapılan bu araştırmada da yazma ve yazı farkındalığı arasındaki olumlu ilişki olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarının paralel olduğunu söylemek mümkündür.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak okul öncesi eğitim programına, yazı farkındalığına yönelik amaç ve kazanımlar konulması, okul öncesi öğretmenlerinin yazmaya hazırlık ve yazı farkındalığına ilişkin bilgilerini arttırmak amacıyla hizmet içi eğitimlerin yapılması, okul öncesi öğretmen adaylarının bu konulardaki yeterliğini arttırmak amacıyla lisans eğitim programına “Okuma Yazmaya Hazırlık” çalışmaları ile ilgili dersin konulması önerilmektedir. Bundan sonraki araştırmalarda 36-60 ay grubundaki çocukların yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerilerindeki düzeylerinin belirlenmesine yönelik araştırmalar yapılması, çocukların yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerilerinde okul öncesi eğitim kurumunun ve ev ortamında sağlanan olanakların etkisi incelenmesi, okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerileri ile ilgili yeterliliklerinin incelenmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Aktan, Kerem, E. (2001). *Okul öncesi dönem çocuklarında okuma gelişimi ve okumaya hazırlık programının etkisinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Alisınanoğlu, F. & Şimşek Ö. (2013). Okul öncesi dönemindeki çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirme kontrol listesinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (13), 1163-1176.
- Beaty, J.J. & Bratt, L. (2007). *Early literacy in preschool and kindergarten a multicultural perspective* (2th ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Breit-Smith, A., Justice, L. M., McGinty, A.S., & Kaderavek J. (2009). How often and how much? Intensity of print referencing intervention. *Topics in Language Disorders*, (29)4, 360–369.
- Cabell, S. Q., Justice, L. M., Konold, T. R. & McGinty, A. S. (2011). Profiles of emergent literacy skills among preschool children who are at risk for academic difficulties. *Early Childhood Research Quarterly*, 26, 1–14.
- Cook, K.L. (1992). *The effect of an intervention program on writing readiness as measured by the developmental test of visual motor integration* (Unpublished Master Thesis). Texas Women's University, Texas.
- Çelenk, S. (2008). İlköğretim okulları birinci sınıf öğrencilerinin ilkokuma ve yazma öğretimine hazırlık düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 83- 90.
- Duran, E. (2009). *Bitişik eğik yazı öğretimi çalışmalarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ezell, H. K. & Justice, L. M. (2005). *Shared story book building young children's language and emergent literacy skill*. Maryland: Paul H. Publishing Co. Inc.
- Farver, J. M., Nakamoto J. & Lonigan C. J. (2007). Assessing preschoolers' emergent literacy skills in english and spanish with the get ready to read! screening tool. *Annals of Dyslexia*, 57(2), 161- 178.
- Fletcher, E. B. (1997). *The Relationship Between visual – motor development and handwriting in kindergarten children* (Unpublished Master Thesis). Buffalo University, Buffalo.
- Fogo, L. J. (2008). *Writing in preschool* (Unpublished Doctoral Thesis). Purdue University, Indiana.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*.(1.baskı). Ankara:Nobel Yayıncılık.
- Gober, C. M. (2008). *Concepts about print and the development of early reading strategies in kindergarten* (Unpublished Doctoral Thesis). Walden University, USA.

- Guo, Y., Piasta S.B., Justice L. M., & Kaderavek J. N. (2010). Relations among preschool teachers' self- efficacy, classroom quality and children's language and literacy gains. *Teaching and Teacher Education*, 26(4), 1094- 1103.
- Havens M. C. (2002). *Emergent writing in preschool* (Unpublished Doctoral Thesis). The State University of New Jersey, New Jersey.
- Justice L. M., & Ezell, K. E. (2001). Word and print awareness in 4- year- old children. *Child Language Teaching and Therapy*, 17(13), 207- 225.
- Justice, L.M., Kaderavek, J.N., Fan, X., Sofka, A. & Hunt, A. (2009). Accelerating preschoolers' early literacy development through classroom – based teacher – child storybook reading and explicit print referencing. *Language, Speech & Hearing Service in Schools*, 40(1), 67- 85.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. (11. baskı). Ankara: Tekışık Web Ofset.
- Kelman, M. E. (2006). *An investigation of preschool children's primary literacy skills* (Unpublished Doctoral Thesis). University of Wichita State, USA.
- Lynch, J. (2009). Preschool teachers' beliefs about children's print literacy development. *Early Years*, 29 (2), 191- 203.
- Mäki, S.H., Voeten, M.J.M., Varuras, M.S.M. & Poskiparta, E.H. (2001). Predicting writing skill development with word recognition and preschool reading readiness. *Reading and Writing: An Interdisciplinary Journal*, 14(7-8), 643-672.
- Marr, D., Windsor, M. M. & Cermak, S. (2001). Handwriting readiness: locatives and visuomotor skills in the kindergarten year. *Early Childhood Research Practice*, 3(1), 1- 17.
- McGinty, A. S. & Justice L. M. (2009). Predictors of print knowledge in children with specific language impairment: Experimental and developmental factors. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 52(1), 81- 97.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2005) *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2006) *36-72 aylık çocuklar için okul öncesi eğitim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Missall K., Reschly, A., Betts, J. & McConneil, S. (2007). Examination of the predictive validity of preschool early literacy skills. *School Psychology Review*, 36(3), 433- 452.
- Mol, S. E., Bus, A. G. & Jong M. T. (2009). Interactive book reading in early education: a tool to stimulate print knowledge as well as oral language. *Review of Educational Research*, 79(2), 979–1007.
- Reutzel, D.R., Fawson, P.C., Young, J.R., Morrison, G.T. & Wilcox, B. (2003). Reading environmental print: what is the role of concepts about print in discriminating young readers' responses? *Reading Psychology*, 24(2), 123–162.

- Şimşek, Ö. (2011). *60- 72 aylık çocukların yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerilerinin gelişiminde okuma yazmaya hazırlık programının etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Şimşek Çetin, Ö. & Alisinanoğlu, F. (2013). Okul öncesi dönemdeki çocukların yazı farkındalığını değerlendirme kontrol listesi'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 58(1), 5-29.
- Üstün, E. (2007). *Okul öncesi çocuklarının okuma yazma becerilerinin gelişimi*. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- Yaden D.B. & Tardibueno J.M. (2004). The emergent writing development of urban latino preschoolers: developmental perspectives and instructional environments for second-language learners. *Reading & Writing Quarterly*, 20, 29- 61.
- Yangın, B. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki altı yaş çocuklarının yazmayı öğrenmeye hazır bulunuşluk durumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 294 – 305.